č. 1/2026 | 06. 01. 2026

CzechGlobe
Ústav výzkumu
globální změny AV ČR

INTERSUCHO

Týdenní aktuality

nejen o suchu, požárech,
horku a změně klimatu

Prosinec byl teplotně nadprůměrný a uplynulý rok byl opět jedním z nejteplejších. Vegetační sezóna 2025 byla v Česku velmi proměnlivá. Rezoluce OSN posiluje prevenci lesních požárů.

Obsah

Sucho zasahuje především jižní polokouli 3

Riziko požárů ve světě..... 5

Požáry zrychlují tání sněhu 6

Rezoluce OSN posiluje prevenci lesních požárů..... 6

Onemocnění z kouře už nejsou v USA přehlížena..... 7

Prosinec byl teplotně nadprůměrný 8

Rok 2025 byl opět jedním z nejteplejších 9

Průběh vegetační sezóny 2025 dřevin..... 10

Sucho zasahuje především jižní polokouli

Se suchem a jeho dopady se v současnosti setkáváme především na jižní polokouli, což je s ohledem na vrcholící vegetační sezónu v těchto zeměpisných šířkách logické. Nadále přetrvává sucho na severovýchodním pobřeží Brazílie, v Argentině a na většině území Austrálie. Vzhledem k tomu, že sucho zasahuje významné zemědělské oblasti, lze očekávat i dopady na produkci. Na severní polokouli se sucho vyskytuje zejména v okolí Mexického zálivu, ve střední Asii a v menší míře také ve střední a západní Evropě.

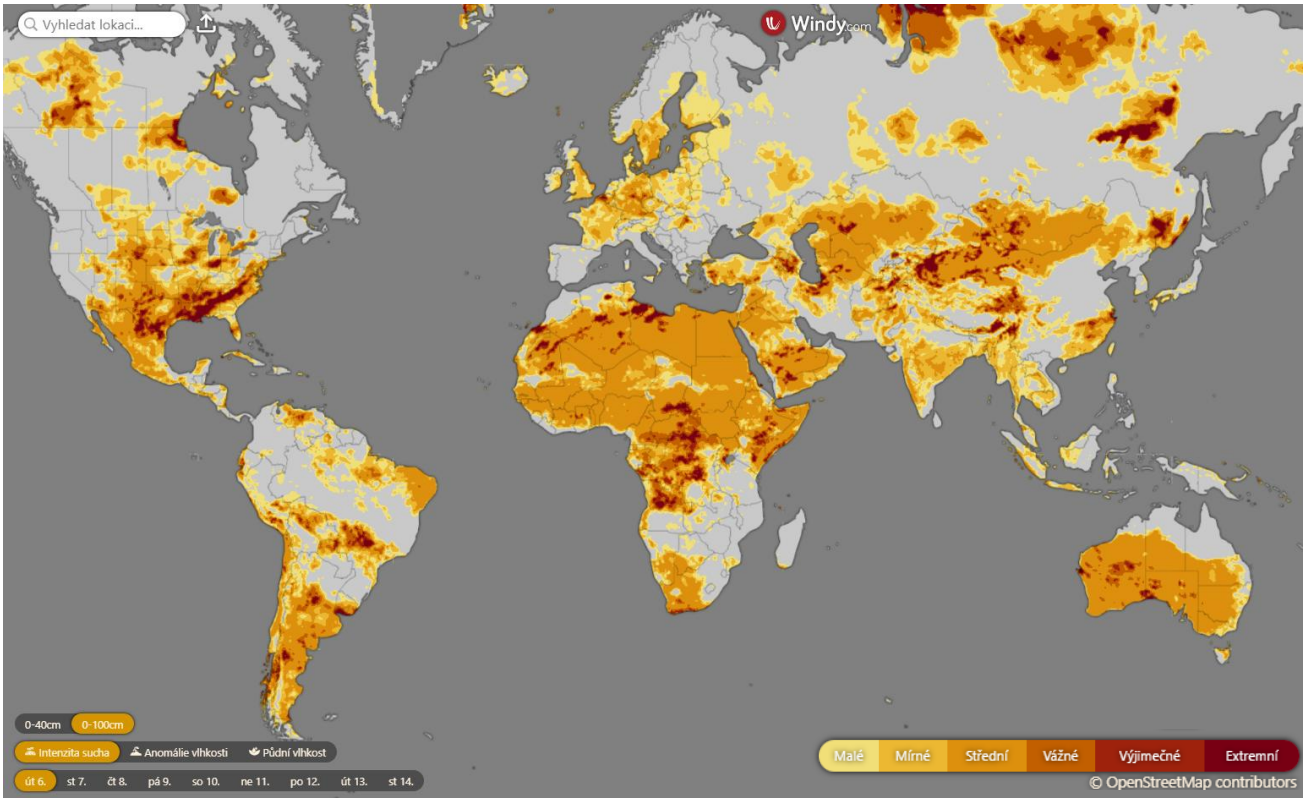

Pro více dění ve světě sledujte náš [web]

Windy.com

Vývoj sucha ve střední Evropě

V rámci evropského regionu Clim4Cast se sucho v povrchové vrstvě půdy (0–40 cm) v současné době vyskytuje na větší části střední Evropy. Zasahuje Německo, Polsko, Českou republiku, Slovensko, Rakousko a lokálně také Maďarsko. Jedná se o sucho různých kategorií, od mírné až po výjimečné intenzity, přičemž v Rumunsku se lokálně vyskytuje až sucho extrémní. V hlubších vrstvách půdy (0–100 cm a 0–200 cm) se střední až vážné sucho, místy až výjimečné či extrémní, vyskytuje na většině území Německa (nejvýrazněji ve střední části země) a lokálně také v Rumunsku.

V následujících čtyřech dnech by se současná situace neměla výrazně měnit; sucho se bude v povrchové vrstvě vyskytovat ve stejné nebo mírně horší intenzitě. V období dalších pěti až devíti dnů by mělo sucho v západní části střední Evropy postupně zcela vymizet. Nadále by se mělo vyskytovat především v Polsku a dále v severní a východní části České republiky a na Slovensku (s výjimkou Vysokých Tater). V hlubších vrstvách půdy se situace do 14. 1. výrazně měnit nebude. Sucho by se tak mělo nadále vyskytovat zejména ve střední části Německa a v Rumunsku a postupně také v oblasti hranice mezi Polskem a Ukrajinou a v severní části Rakouska, zejména při hranici s jižními Čechami.

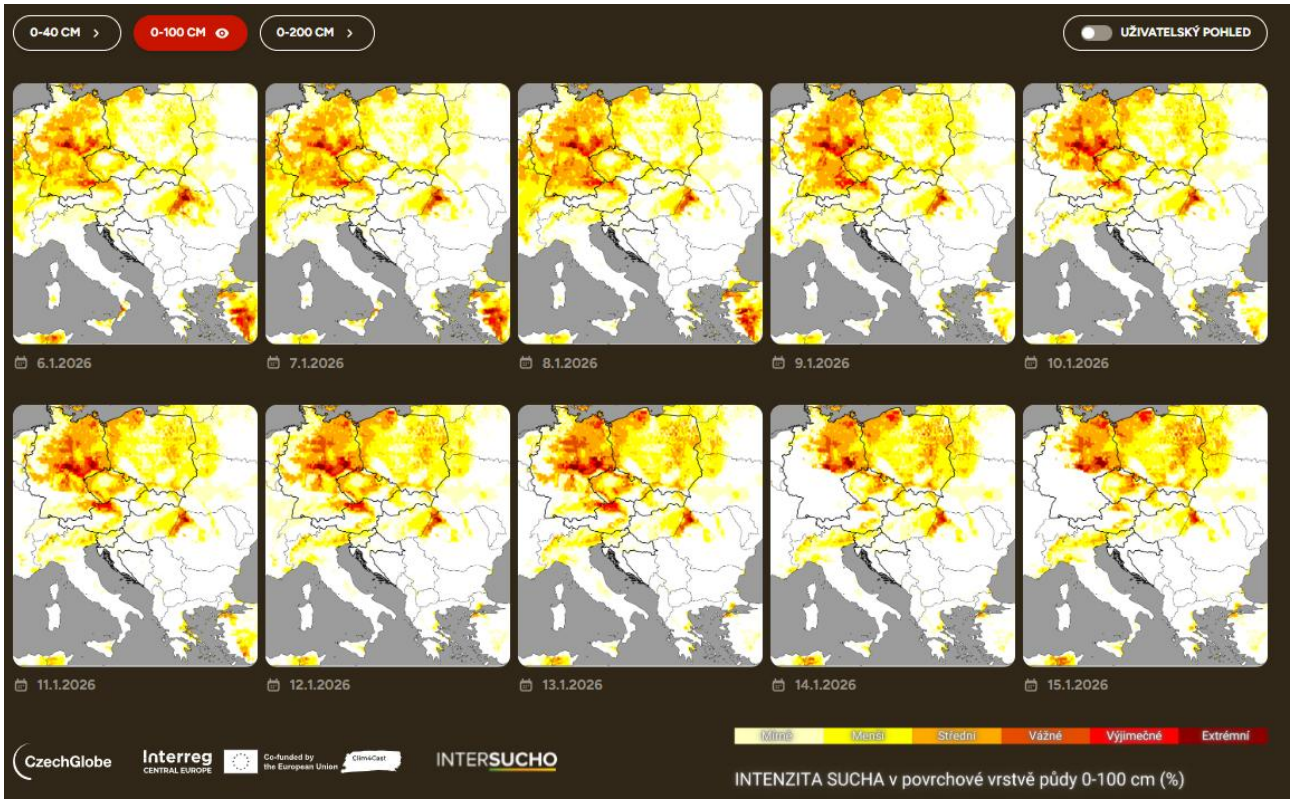

Pro více dění v Evropě sledujte náš **web**

Interreg CENTRAL EUROPE Co-funded by the European Union

Clim4Cast

Riziko požárů ve světě

Situaci se suchem doprovází i zvýšené riziko požárů, přičemž lze očekávat nepříznivé zprávy z Brazílie, Argentiny, Austrálie a jižní Afriky. Příznivé podmínky pro vznik a šíření požárů panují také v celém pásu Sahelu, kde se objevuje počínající sucho. V tomto regionu však zatím jde spíše o typický sezónní průběh.

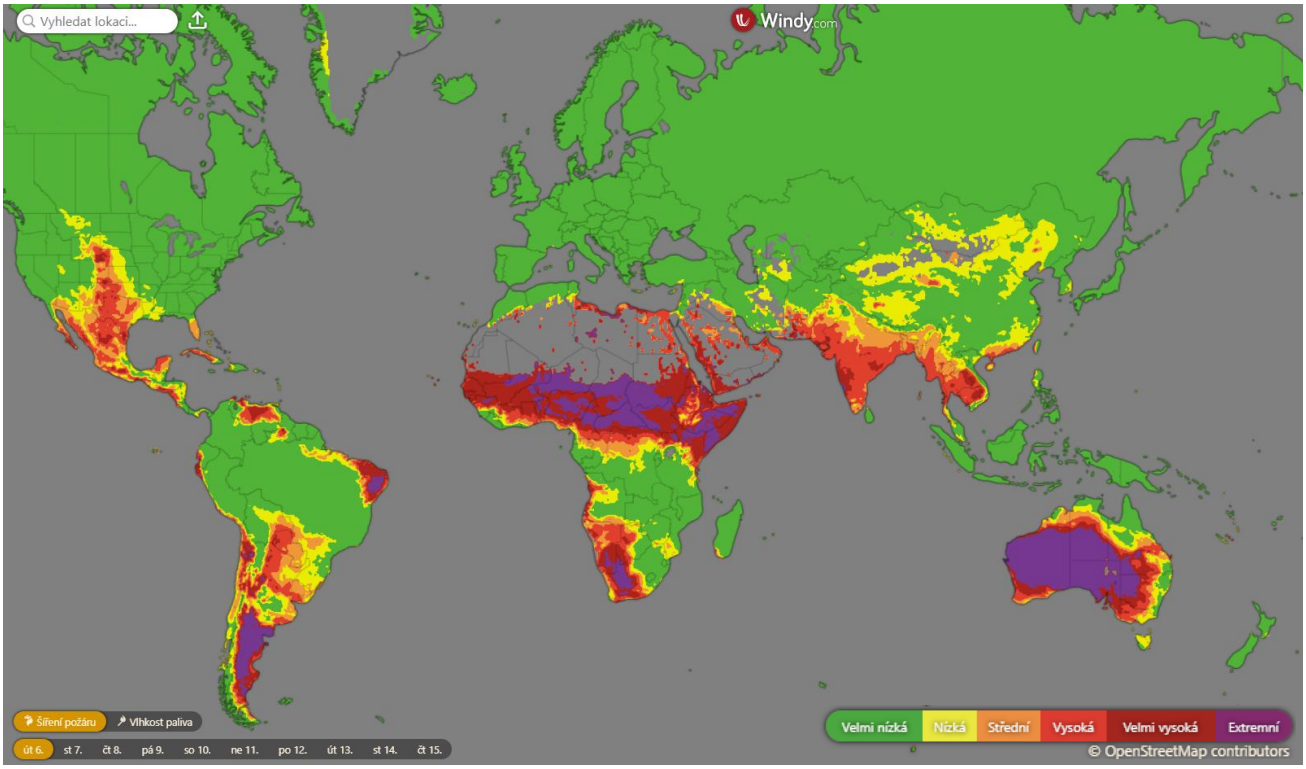

Pro více dění ve světě sledujte náš [web]

Windy.com

Požáry zrychlují tání sněhu a zvyšují tlak na vodní zdroje

Studie publikovaná v časopise *Science Advances* upozorňuje, že sněhová pokrývka na západě Spojených států se v důsledku změny klimatu a rostoucího počtu lesních požárů výrazně zmenšuje a taje dříve než v minulosti. Sníh přitom představuje klíčový zdroj vody – doplňuje podzemní zásoby, udržuje průtok řek v suchých obdobích a zajišťuje vodu pro obyvatele, zemědělství i výrobu elektřiny. Tyto nároky navíc dále rostou s rostoucími teplotami a populačním růstem. V západních státech USA pochází až 70 % celkového ročního průtoku vody z tání sněhu v horských oblastech. Výzkum ukazuje, že při scénářích s vysokými emisemi skleníkových plynů může do roku 2100 dojít k poklesu sněhové pokrývky o 40–75 %. Lesní požáry tento trend ještě zesilují, protože se stále častěji vyskytují v horských oblastech bohatých na sníh. Mezi lety 1984 a 2017 se rozloha požáry zasažených území s lesními porosty a sněhovou pokrývkou zvyšovala v průměru o 9 % ročně. Největší relativní nárůst byl zaznamenán ve výškách nad 2 500 metrů, tedy v oblastech s historicky stabilní a spolehlivou sněhovou pokrývkou. Spálené stromy a vegetace zanechávají na sněhu tmavé částice, které snižují jeho schopnost odrážet sluneční záření, což vede k rychlejšímu tání.

Analýza založená na satelitních datech a statistických modelech potvrdila, že ve většině oblastí západu USA sníh po požárech mizí dříve než v nepostižených lokalitách. Nejvíce ohrožené jsou regiony Pacifického severozápadu a severní části pohoří Sierra Nevada, kde může sněhová pokrývka po požárech zmizet až o dva týdny dříve. V teplejších oblastech může v důsledku změn energetické bilance po požárech dojít k úplnému roztání sněhu dokonce již uprostřed zimy, což narušuje přirozené načasování jarního tání, odtoku vody a komplikuje hospodaření s vodními zdroji.

Rezoluce OSN posiluje prevenci lesních požárů

Na konferenci OSN pro životní prostředí v Nairobi byla přijata nová rezoluce zaměřená na posílení mezinárodní spolupráce v boji proti lesním požárům. Rezoluci připravila a prosadila Indie a získala širokou podporu zúčastněných států. Rezoluce odkazuje na zprávu OSN *Spreading Like Wildfire* z roku 2022, která varuje, že při současných trendech by počet lesních požárů mohl vzrůst o 14 % do roku 2030, o 30 % do roku 2050 a až o 50 % do roku 2100. Zpráva rovněž doporučuje nový model financování *„Fire Ready Formula"*, podle něhož by dvě třetiny prostředků měly směřovat na prevenci, plánování, připravenost a obnovu, a pouze jedna třetina na samotné zásahy. To je oproti současnému modelu, kdy více než polovina financí směřuje na reakce na požáry. Rezoluce dále posiluje činnost Globálního centra OSN pro řízení požárů, zejména v oblasti včasného varování, satelitního monitoringu, financování a obnovy ekosystémů. Cílem je snížit dlouhodobá rizika požárů pro přírodu, klima i lidská společenství prostřednictvím koordinovaného mezinárodního přístupu.

Nádorová onemocnění z kouře už nejsou v USA přehlížena

Američtí hasiči, kteří zasahovali u požárů v přírodě a u nichž bylo diagnostikováno nádorové onemocnění související s vdechováním kouře, případně kteří na toto onemocnění zemřeli, mohou nově získat jednorázové odškodnění ve výši 450 000 dolarů od federální vlády USA. Umožňuje to zákon *Honoring Our Fallen Heroes Act*, schválený jako součást obranného rozpočtu na rok 2026.

Zákon rozšiřuje program *Public Safety Officers´ Benefits*, aby zahrnoval přibližně 20 typů nádorových onemocnění vzniklých v důsledku služby. Kromě finanční kompenzace mají rodiny nárok také na čtyři roky podpory vysokoškolského vzdělání pro děti nebo partnera. O dávky mohou žádat i rodiny hasičů, kteří zemřeli během posledních šesti let. Zákon nese jméno na památku hasičského kapitána Michaela Paidara, který zemřel na agresivní formu leukémie během aktivní služby v roce 2020.

Prosinec byl teplotně nadprůměrný především díky nočním teplotám

Prosinec byl výrazně ovlivněn teplotními inverzemi. Zejména na horách byly často zaznamenávány vysoké až rekordně vysoké teploty vzduchu, což zvýšilo průměr v rámci celé republiky. Nadprůměrné teploty se však nakonec projevily i v nižších polohách s častým výskytem inverzí, jak ukazuje druhá nejdelší dostupná měřicí řada v Brně.

V Brně byl prosinec teplejší o 2,6 °C oproti průměru let 1961–1990 a o 1,8 °C ve srovnání s obdobím 1991–2020. Oproti 19. století byl uplynulý prosinec dokonce teplejší o 3,8 °C. Prosince v 19. století byly v Brně opravdu velmi chladné (viz obrázek níže). Hlavním důvodem, proč byl letos prosinec teplotně nadprůměrný i v nižších polohách s častým výskytem nízké oblačnosti, byly zejména noční teploty. Minimální teploty vzduchu byly přibližně o 3 °C nad dlouhodobým průměrem, zatímco maximální teploty (převážně denní) byly jen o 1,9 °C vyšší než průměr teplot v letech 1961–1990. Poslední teplotně podprůměrný prosinec byl zaznamenán v roce 2012, výrazně chladnější pak v roce 2010.

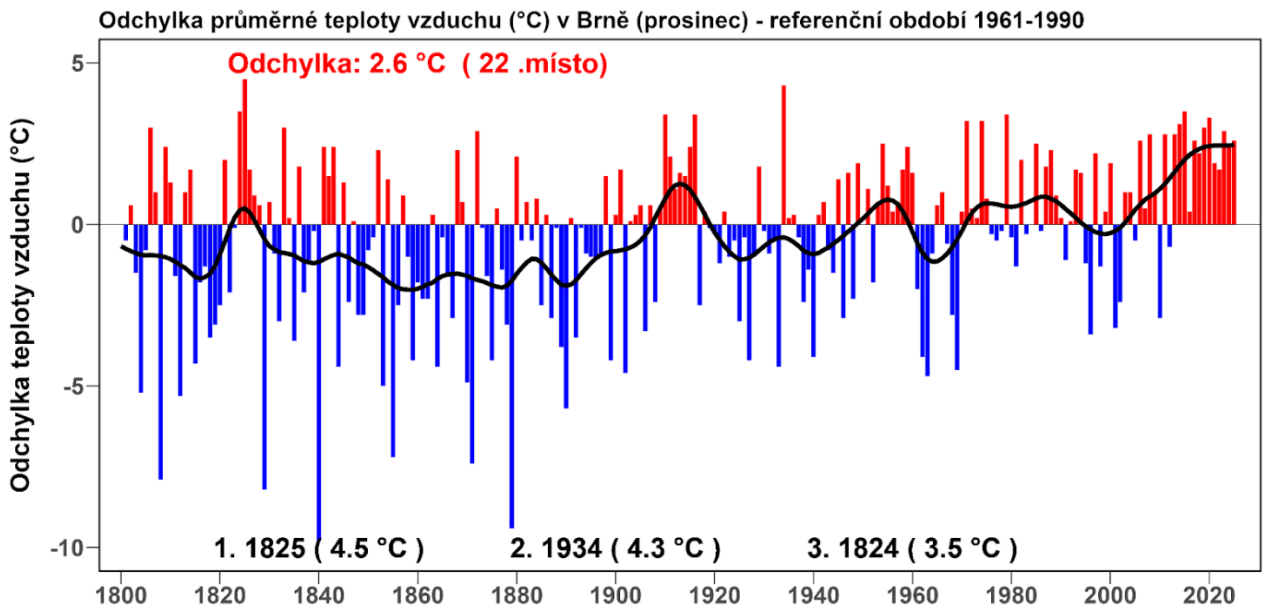

Rok 2025 byl opět jedním z nejteplejších

Přestože to mnoha lidem nepřišlo, rok 2025 patřil k nejteplejším za dobu měření. Druhou nejdelší měřicí řadou na území republiky, která je tepelným ostrovem ovlivněna o něco méně než Praha, je Brno. Po dvou rekordně teplých letech 2023–2024 se zde loňský rok umístil až na 9. místě. I proto mohlo mít mnoho lidí pocit, že byl tento rok spíše chladnější, přestože realita byla zcela jiná. Oproti období 1991–2020 byl rok 2025 (na příkladu Brna) teplejší o 0,9 °C, o 2,2 °C oproti období 1961–1990 a o 2,9 °C ve srovnání s 19. stoletím. Na druhou stranu ve srovnání s posledními 15 lety vychází jako zcela průměrný, což jen podtrhuje extrémnost posledních let.

V rámci celé republiky byly podle měření ČHMÚ nejvýrazněji nadprůměrné teploty vzduchu zaznamenány v lednu, březnu, dubnu a prosinci. Naopak nejchladnějším měsícem vzhledem k dlouhodobému normálu byl květen.

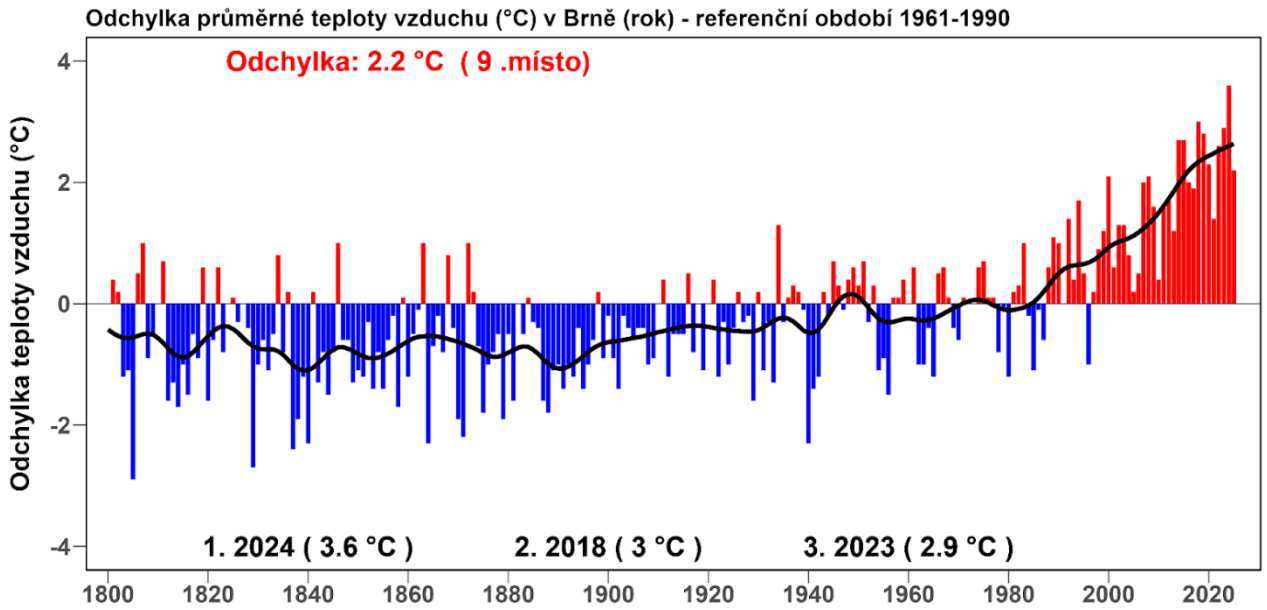

Pro více denních informací sledujte náš [web]
INTERSUCHO

Průběh vegetační sezóny 2025 hospodářských dřevin

Uplynulá vegetační sezóna byla velmi proměnlivá. Velmi teplé jaro nastartovalo růst stromů nezvykle brzy. Stromům však chyběly vhodné podmínky – zima bez sněhu, nízké nasycení půdy vodou a podprůměrné jarní srážky vedly k poklesu jejich vitality již během jara. Výraznější srážky na konci května přinesly krátkodobou stabilizaci a zlepšení stavu lesů, které však netrvalo dlouho. Na přelomu června a července přišla druhá, ještě intenzivnější epizoda sucha, zejména v západních Čechách. Po několika týdnech příznivějších podmínek začátek srpna přinesl další výraznou suchou epizodu, která významně omezila růstovou aktivitu dřevin a tloušťkový přírůst byl ukončen výrazně dříve než obvykle. Na začátku září přinesly srážky a ochlazení doplnění chybějící půdní vláhy, avšak tloušťkový přírůst se již na většině území neobnovil. Ve druhé polovině září a v říjnu se podmínky dále zlepšovaly, ale fyziologická aktivita stromů v této fázi sezóny přirozeně klesá a tloušťkový přírůst je ukončen. Celkově byla sezóna 2025 charakterizována časným startem růstu, prudkým kolísáním během vegetační sezóny a velmi dobrými, ale již nevyužitými podmínkami na jejím konci. Podzim přesto nabídl vhodné podmínky pro zalesňování a regeneraci lesů.

Podívejte se na rozdíl délky růstové sezóny 2025 oproti dlouhodobému normálu (2017–2024) na obrázku níže.

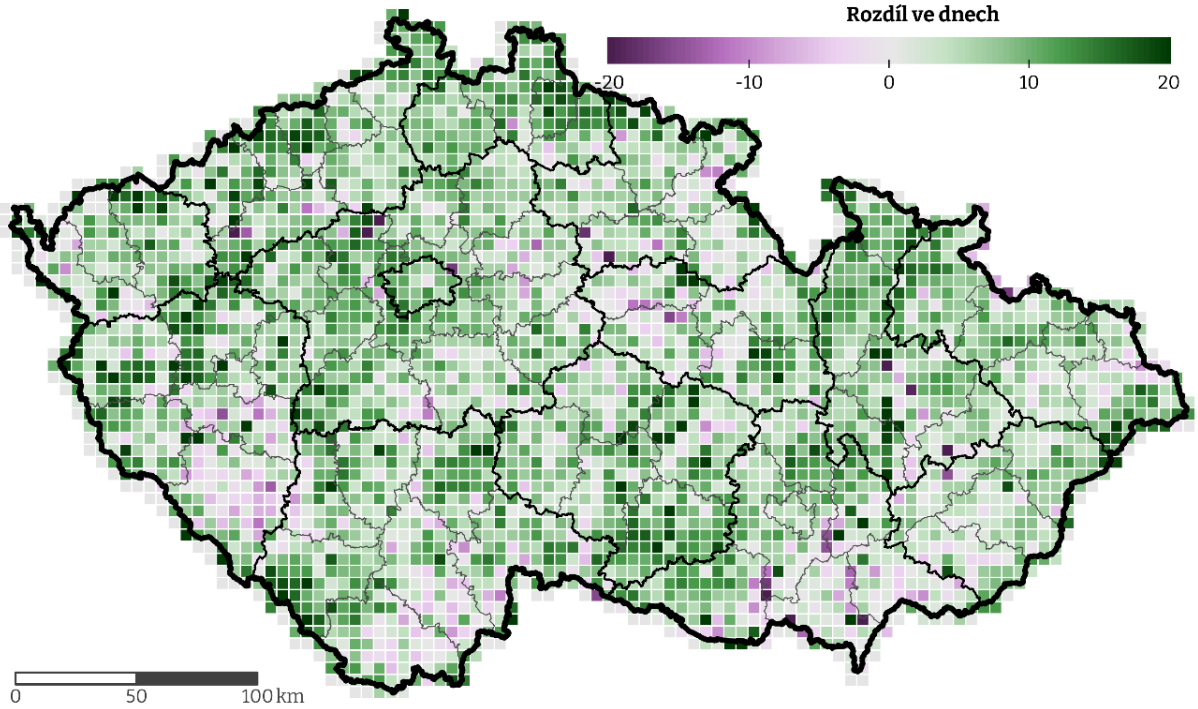

Posun růstové sezony do jara je patrný zejména při srovnání situace na začátku růstové sezony a jejím konci.

Začátek růstové sezony 2025 oproti dlouhodobému normálu (2017–2024)

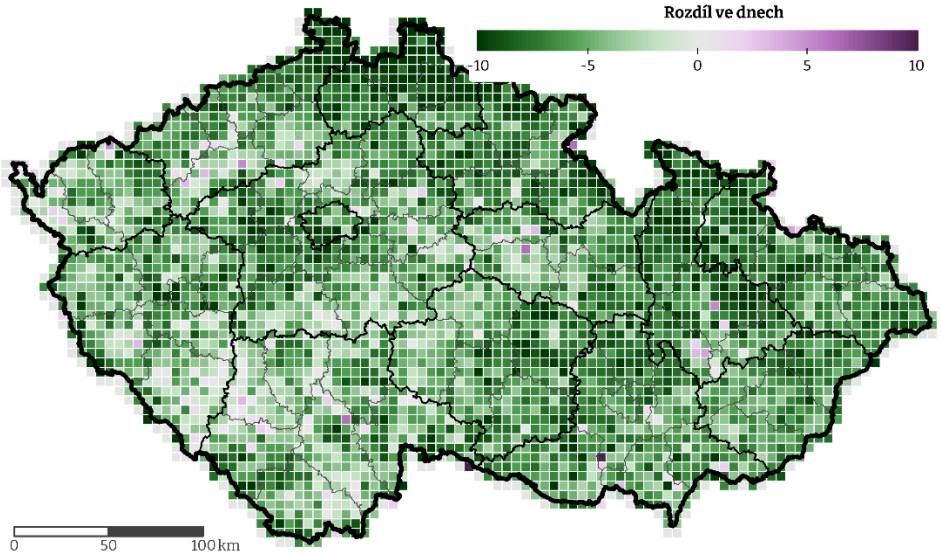

Konec růstové sezony oproti dlouhodobému normálu (2017–2024)

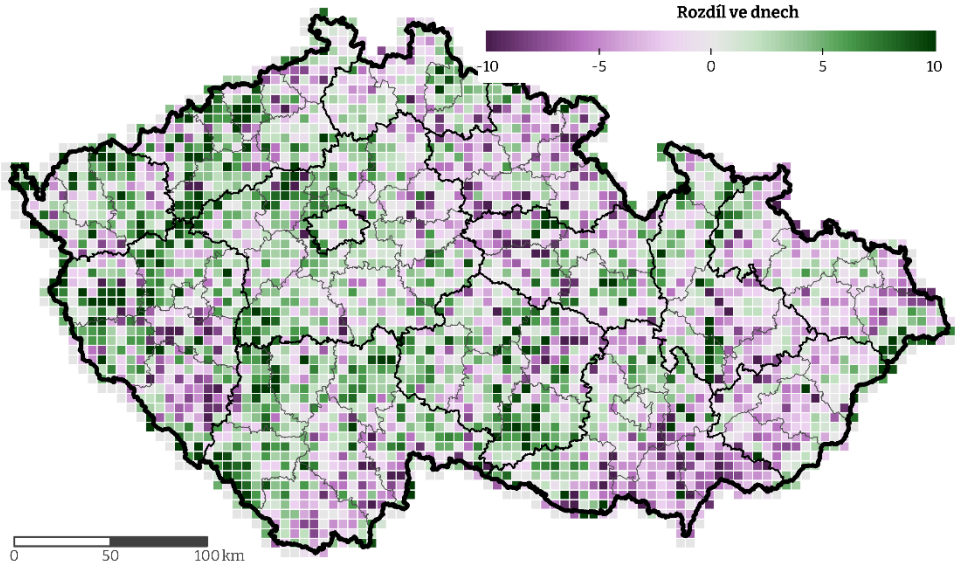

Pro více informací sledujte náš [web]

DendroNetwork

Kontakt

Máte jakýkoli dotaz nebo nápad na zlepšení? Potřebujete se s námi spojit? Jsme tu pro vás.

Monika Hojdanová

+ 420 774 679 349
hojdanova.m@czechglobe.cz

Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.
Bělidla 986/4 a
603 00 Brno
CzechGlobe
CzechGlobe

Aktuální informace připravili

Lenka Bartošová
Monika Hojdanová
Jan Krejza
Václav Rára
Miroslav Trnka
Pavel Zahradníček

Buďte s námi v kontaktu také na platformě X

INTERSUCHO Intersucho | FIRER!SK FireRisk | AGRO R!SK AgroRisk | DendroNetwork DendoNetwork

Zdroje

- *https://clim4cast.eu/*
- *https://dendronet.cz/*
- *https://www.intersucho.cz/*
- *https://www.science.org/doi/10.1126/sciadv.adt9866#core-R27-2*
- *https://www.wildfiretoday.com/*
- *https://www.windy.com/*
- *fotografie na titulní straně: https://unsplash.com/*